

Till

Statsrådet Morgan Johansson, Justitiedepartementet
(justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se)

Statsrådet Matilda Ernkrans, Utbildningsdepartementet
(utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se)

Statsrådet Ibrahim Baylan, Näringsdepartementet
(n.registrator@regeringskansliet.se)

Statsrådet Magdalena Andersson, Finansdepartementet
(finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se)

Skrivelse till Justitiedepartementet, Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet och Finansdepartementet rörande nya krav för att få permanent uppehållstillstånd

Den 20 juli i år ändrades utlänningslagen (2005:716) genom att det infördes särskilda krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Lagändringen innebär att permanent uppehållstillstånd endast får beviljas om sökanden kan försörja sig själv. Lagen i sig specificerar inte närmare hur varaktig sådan försörjning ska vara men ger Migrationsverket mandat att meddela föreskrifter på området. I detta sammanhang har Migrationsverket utarbetat en intern praxis som kräver att utlänningsen *vid tidpunkten för prövningen* ska visa minst 18 månaders framtida försörjning i form av arbete (eller näringsverksamhet). Inte ens tillsvidareanställningar som inleds med provanställningar godtas nödvändigtvis. Inga övergångsbestämmelser har meddelats. Denna praxis slår särskilt hårt mot landets doktorander, forskare och postdoktorer som i allmänhet har olika tidsbegränsade anställningar. Att lagstiftaren totalt har förbisett lagändringens effekt på Sveriges doktorander och forskare tydliggörs genom att propositionen (prop. 2020/21:191) inte nämner doktorander överhuvudtaget. Forskare nämns bara perifert, i sammanhanget av mindre ändringar av lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.

Lagändringen och Migrationsverkets tolkning av den innebär en rad utmaningar för såväl individen som Sverige som kunskapsnation, vilket Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) utifrån ett starkt tryck från medlemslärosätena härmed vill understryka. SUHF avser framgent att förtydliga detta genom en mer utförlig beskrivning av dessa utmaningar och deras konsekvenser, men vill initialt betona det mest akuta. Detta är att lagändringen tillämpas retroaktivt, vilket gör att öppna ärenden om permanent uppehållstillstånd, som kom in under en tid då andra krav gällde, nu behandlas enligt den nya lagstiftningen. Detta berör studenter, doktorander och forskare som i många fall har valt Sverige som säte för sin utbildning och forskning och i övrigt planerat sina liv utifrån förväntat goda möjligheter att etablera sig och stanna här. Lärosätena kontaktas nu av oroliga doktorander och forskare som ansökt om permanent uppehållstillstånd så sent som i januari 2021. Under då gällande regelverk kunde dessa räkna med ett permanent uppehållstillstånd. I och med tillämpningen av de nya bestämmelserna så gäller helt plötsligt inte de villkor längre under vilka de

sökte. Detta är inte transparent rättstillämpning! Vår mest kompetenta arbetskraft, som verkligen behövs i Sverige, är nu stressade, oroliga och förvirrade och i många fall söker de sig bort redan nu.

Förändringarna i utlänningslagen går dessutom i motsatt riktning från vad som skrivs fram som intention i den senaste forskningspolitiska propositionen. Där lyfts ett ökat fokus på internationalisering genom att den internationella verksamheten vid varje högskola är ett bidrag till att öka kvaliteten i högskolans utbildning och forskning. Den intentionen kommer att bli mycket svår att uppnå med ändringen av utlänningslagen.

Mot denna bakgrund bör en övergångsbestämmelse införas där Migrationsverket ändrar sin praxis vad gäller försörjningskravet för de ärenden som inkom till Migrationsverket före den 20 juli 2021. Men framför allt innebär den av riksdagen redan beslutade forskningspolitiska propositionen, som alltså går stick i stäv mot dessa nya lagändringar, att ett generellt undantag framgent bör införas för doktorander och unga forskare från kravet på att vara ekonomiskt självförsörjande i den snäva mening som Migrationsverket definierat.

För SUHF:s medlemslärosäten

Astrid Söderbergh Widding
Ordförande